

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

Qui possint Religionem ingredi. punct. 7.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

Nonus religiosus. Eaque de causa diximus tract. superiori votum non procurandi Episcopatum, imo neque acceptandi) extra casum obedientiæ, & necessitatis validum esse.

4. Ex his inferitur habentem votum religionis peccare graviter, si Episcopatum acceptet. Vt tradunt Sylvest. Azor. Suar. Sanch. Laym. & alij. præcedenti relati. Quia quantum est ex se redditur impotens exequendi votum, cum iam illius executio non ex propria voluntate tantum, sed ex Pontificia dependeat; siquidem nullus Episcopus exequi votum religionis potest non dimisso Episcopatu, vt tradit Innoc. III. in cap. post translationem, de renuntiatione. Ob indecentiam quæ est, ne magister ex officio in gremio recento fiat discipulus, & obligatus alios docere, obligetur ab aliis discere, & viam humilitatis inchoare, qui perfectionis culmina proficitur. At nullus Episcopus renuntiare Episcopatu potest absque Pontificis consensu, nisi cum pridem de renuntiatione, c. inter corporalia de translatione Episcopi. Ego acceptando Episcopatum is qui voto ligatus est, absolute redditur impotens exequendi votum, ergo peccat graviter. Hæc procedunt de acceptatione confirmationis, seu collationis, qua verè Episcopatus obtinetur, non de acceptatione electionis, qua non Episcopatus, sed ius ad Episcopatum conceditur, quod ius non impedit religionis ingressum, cum propria voluntate dimitti possit, cap. inter corporalia de translat. Episc. Nihilominus tamen censo in tali acceptatione peccatum esse graue, tum ob periculum acceptandi confirmationem, & se impediri reddendi ad votum. Tum quia iniustus, & iniuria est acceptatio, & præter voluntatem eligentium, quæ statim ex obligatione dimitienda est.

5. Secundo inferitur, ligatum voto religionis, & acceptantem Episcopatus collationem, seu confirmationem obligatum esse petere à Pontifice licentiam renuntiandi Episcopatu; vt votum exequatur. Sic Azor. 1. p. in sit. moral. lib. 11. c. 22. q. vlt. Sanch. lib. 4. in Decalog. c. 17. num. 6. Suar. tom. 3. de Relig. lib. 1. c. 20. à n. 1. & sequent. Layman. lib. 4. summ. tract. 5. c. 6. in fine. Quia hæc licentia est medium executioni voti omnino necessarium. Ergo stante obligatione exequendi votum, stat obligatio apponendi media illius executioni necessaria. Dices supra dicto textu in cap. per tuas. Hanc licentiam esse concessam. Sed contra: Quia nullum est verbum, ex quo hæc generalis concessio colligatur. Præterquam quod non expediebat sic concedere sæpe conuenientius sit ob necessitatem Ecclesiæ in Episcopatu assumpto perseverare, quam eo dimisso ad religionem transire; ac proinde oportebat hæc omnia ponderare.

6. Sed est dubium; an talis Episcopus teneatur, cum petit licentiam votum manifestare, si simpliciter petita non conceditur? Negat Sanch. d. c. 17 in fine, & Layman. suprâ. Tum quia cogere delictum commissum in acceptatione Episcopatus manifestare. Tum quia negata licentia renuntiandi Episcopatu suspenditur obligatio voti. Tum quia subditus non tenetur emisso voto de materia superiori subiecta votum declinare, vt præcedenti tractat. diximus, & constat. Nam si Episcopus assumpto Episcopatu votum religionis faceret, non esset obligatus votum manifestare, sed sufficienter satisfaceret, si petita licentia absque voti manifestatione ei denegaretur.

7. Ceterum verius censo obligatum esse votum manifestare, si aliter licentiam obtinere non possit: Sic laudat probat Suar. tom. 3. de Relig. lib. 1. c. 20. à num. 5. Ratio est, quia hæc voti obligatio suspendi non potest, nisi media irritatione, vel dispensatione. Sed dispensatione nunquam voti obligatio suspendi potest, nisi votum cognoscatur, & cognitio causæ, ex qua concedenda est præmittatur, vt latius tract. præcedenti dixi. Irritatio autem directa in præfenti locum non habet, cum illud votum non fuerit emissum tempore subiectionis, indirecta verò irritatio, quæ est quedam dispensatio, quæque consistit in impedienda voti executione; eo quod illius executio Ecclesiæ assumptæ præiudicet, exerceri non potest incognito voto, & ponderato Ecclesiæ præiudicio. Quia enim ratione Pontifex obligationem iuris diuini exequendi votum impedire potest negando renuntiationem Episcopatus, si nullum Episcopatu præiudicium prouenit ex tali renuntiatione, quippe æquè bonus Prælatu est qui præficiatur? Nam sola obligatio regendi Ecclesiam assumptam non videtur præstare sufficientem causam impediendi voti executionem, cum pro voluntate Pontificis tolli possit tradita Ecclesia alteri regenda. At impedire executionem voti independentem à sua voluntate facti non potest Pontifex, nisi causa iusta dispensandi intercedat. Ergo necessariò Episcopus manifestare debet votum, vt irritatio indirecta, seu dispensatio concedatur.

8. Neque obstant contraria ad 1. fateor obligatum esse indirectè assumentem Episcopatum voto ligatum manifestare delictum, quod commissum in voti violatione, & Episcopatus assumptione, quando alia via non potest licentiam ad renuntiantium obtinere, nisi voto antea facto manifestato. Quia

tacitè se ad hanc manifestationem astrinxit, cum ligatus voto Episcopatum assumpsit. Ad 2. concedo negata licentia renuntiandi Episcopatu, voti obligationem suspendi, debet tamen licentia legitime negari; quod non contingit nisi casu quo maius Dei obsequium credatur esse perseuerare in regimine Ecclesiæ assumptæ, quam votum exequi. Ad 3. dico esse maximam differentiam inter votum factum post Episcopatum assumptum, & ante illius assumptionem. Nam post Episcopatum assumptum prælatu sub tacita conditione beneplaciti Pontificis, quo non contentione cessat obligatio. At emissum ante Episcopatum, nullam imbibit conditionem: Eaque de causa Pontifex impedire illius executionem non potest, nisi stante causa sufficienti ad dispensationem. Quod si obicitur maius impedire potest vota vxoris ante matrimonium facta, si materiæ suæ dispositioni subiecta præiudicant. Item impedire potest eorum executionem præcipiendo impossibilia. Et idem est de domino comparatione senti. Ergo similiter Pontifex impedire poterit Episcopo executionem voti religionis antea facti; eo solum quod hæc executio præiudicat regimini Ecclesiæ, materiæ sibi subiectæ. Respondet negando consequentiam; quia Pontifex non habet potestatem dominatiam in Clericis, & Episcopos; neque item est Dominus beneficiorum, sed dispensator; ac proinde spectare debet, vt munus dispensationis fideliter præsterit quid Deo gratius sit Episcopatum ingredi religionem, quam in Episcopatu assumpto perseverare?

9. Denique aduerto hunc Episcopatum voto religionis ligatum optime posse voti dispensationem petere: si enim ante Episcopatum potest, à fortiori poterit illo assumpto, si causa iusta subest dispensationis. Sic Layman. lib. 4. summ. tract. 5. cap. 6. in fine: & est res manifesta.

PUNCTVM VII.

Qui possint religionem ingredi.

Cum omnes illi qui vel iure naturæ, vel positio impediri non sint, capaces existant religiosi status, videndum est qui sint, quibus tantum bonum interdicitur.

§. I.

An Episcopi, & Parochi à religionis ingressu arceantur.

SVMMARIVM.

1. Parochus, & quilibet alius beneficium potest contrahente Episcopo religionem ingredi.
2. Episcopus non potest inconsulto summo Pontifice.
3. An debeat Pontifex hanc licentiam concedere nulla alia causa allegata præter studium religiosæ vitæ? Proponitur dubitandi ratio.
4. Explicatur sententia, & Pontifici decisio.

1. **P**osse Parochum, & quemlibet alium beneficium etiam contrahente Episcopo religionem ingredi est expressè decisio textus in c. dæe 19. q. 2. An verò teneatur licentiam à suo Episcopo postulare? Videtur docere D. Thom. q. 189. art. 7. Azor. lib. 1. p. 1. c. 16. q. 3. Sed non video quo iure hæc obligatio imponatur. Nam textus qui adducitur in cap. inter de Regularibus. Loquitur de regularibus transiuntibus ad religionem strictiorem. Quapropter existimo posse inquisitio Episcopo religionem amplecti; debet tamen statim eum monere, vt loco sui pastorem provideat, ne eos delensæ maerent. Suar. tom. 3. de Relig. lib. 5. cap. 4. num. 14.

2. Episcopus verò nullatenus potest inconsulto summo Pontifice, & absque eius licentia, religionem ingredi: Colligitur ex cap. nisi cum pridem de renuntiatione. & c. licet de Regularibus. Ob perfectionem enim Episcopalis status, & obligationem contractam suæ Ecclesiæ interuenit, merito prohibuit Pontifex, ne absque sua licentia & iam occasione religiosæ vitæ fieret dimissio, & renuntiatione. D. Thom. 1. 2. q. 189. art. 7. Azor. 1. p. lib. 11. c. 16. q. 2. & 3. Lessius lib. 2. c. 4. d. 3. n. 24. Suar. tom. 3. lib. 5. c. 4. n. 14.

3. Sed dubium est; an debeat, vel possit Pontifex hanc licentiam concedere Episcopo petenti nulla alia allegata causa præter voluntatem, & studium religiosæ vitæ? Rationem dubitandi fecit Textus in c. nisi cum pridem de renuntiatione. Vbi ob solam supradictam causam non permissit Episcopo renuntiare Episcopatu. Quia commune bonum primæis commodis præferri debet. Et subduntur sex causæ, ob quas solas renuntiare licitum sit. Prima est crimen non quodlibet, sed dumtaxat propter quod ipius officij executio postulat.

peractam penitentiam impeditur. Secunda, debilitas corporis, quæ vel ex infirmitate, vel ex senectute procedit, nec tamen omnis, sed illa solum per quam impotens redditur ad exequendum officium Pastoralis. Tertia defectus scientiæ, qui facile tolli non potest. Quarta malitia plebis, quæ ita duræ cervicis existat, ut proficere nequeat apud ipsam: Quinta, graue scandalum pusillorum, quod aliter sedari non possit. Sexta, irregularitas, præcipue ex bigamia. Quæ omnes causæ si bene perpendantur, ad bonum plebis spectant, & subdit Pontifex: si propter alias causas cessationem affectes, non est in hoc tibi postulanti fauendum; & ita tradit Lessius l. 2. c. 41. d. ub. 3. n. 24. & Valent. 2. 2. Disp. 10. q. 3. punct. 4. Subditque professionem in religione factam nullam esse.

4. Supradicta sententia, & Pontificia decisio, quatenus negat ex affectu religiosæ vitæ non posse licentiam periri ad renuntiandum Episcopatum, neque debere à Pontifice concedi procedit quando nullus alius de facili adesset, qui æquè bene populo prouideret. Quia tunc bonum commune populi priuata utilitati præferendum est. Ad quia sæpè contingit adesse plures, qui æquè bene, imò aptius, Ecclesiam regant; credo tunc Episcopum licet petere licentiam transeundi ad religionem dimisso Episcopatu, & prudenter à Pontifice concedi. Quia eo casu & bono communi populi, & particulari Episcopi attenditur: Docet Suar. tom. 3. de Relig. lib. 1. c. 20. numer. 7.

§. II.

Qualiter impuberes, seu filii familias, & serui impediuntur à religione.

S V M M A R I V M.

- 1 Filiifamilias pubes bene potest ingredi, secus seruus durante seruitute.
- 2 Impuberes qualiter possint à parentibus religioni offerri.
- 3 Non impediuntur ex Trident. habitum suscipere religiosum.

Clarum est filiosfamilias puberes, si alii apti sunt à religione suscipienda nullatenus impediri; expediebatur enim maximè in statu eligendo sui iuris esse. Quod ita verum est, ut excommunicationi subiiciantur. Sic impediuntur Trident. sess. 25. c. 18. de Regularibus, seruus verò durante seruitute nullatenus potest religionem ingredi; quia ex iustitia obsequio domini astrictus est. Sed an eius nouitiatus validus sit, pendet aliquantulum ex illa quæstione infra tractanda, an professio eius valeat; qui enim dicunt professionem valere, quia nullibi inuenitur irritata, à fortiori dicunt valere nouitiatum. At quia multi negant illi professioni valorem, non caret difficultate; an nouitiatus valeat, quia est ad professionem dispositio. Sed verius existimo valere non abioluè, sed sub conditione si herus consentierit professionem fieri, sicut de coniugatis dicemus in sequenti.

2. De impuberibus qualiter possint à parentibus religioni offerri, ipsique possint religionem ingredi; latissime tractat Sanch. lib. 4. in Decalog. c. 18. Suarez tom. 3. de Religione. lib. 5. c. 12. §. 3. Sed superuacaneum duxi in his immorari; cum visu receptum sit in religionibus præcipue virorum nullum iam impuberem recipi, & esto recipiatur, receptio eius non conducit, ut nouitiatus legitimus inchoetur, quouique pubertatem adeptus sit: cum enim Trident. sess. 25. de Regularib. c. 15. statuerit professionem faciendam non esse ante 16. annum completum, in superque dixerit completo nouitiatu habiles admittendos esse, minus idoneos expellendos; tacite insinuat post pubertatem verum nouitiatum esse incipiendum, & merito; quia ante illam ætatem non possunt satis religionem experiri, præcipue difficultates in obseruanda castitate: Sic caquam certum tradunt Gloss. in eber. sin. verbo atate de Regularibus per sextum ibi. Syluest. verbo religio 2. q. 11. & religio 3. q. 1. Greg. Lopez leg. 3. verbo cum anno tit. 7. part. 1. Azor. 1. p. lib. 12. c. 2. q. 4. & 7. Sanch. alii relatis lib. 5. summ. c. 4. n. 22. Suar. tom. 3. de Relig. lib. 5. cap. 4. n. 8.

3. Dubium tamen est; an ex decreto Trident. sess. 25. de Regularibus, expressè prohibeatur puellis habitum religiosum suscipere ante annos pubertatis? Aliqui sentent impediti, nisi expressè parentes, aut tutores consentierint: Sic Manuel Rodrig. tom. 1. regul. q. quæst. 12. art. 2. Barbosa in declarat. consil. circa supradictum locum, referetque à sacra congregatione decisum.

Sed omnino dicendum est supradicto decreto nihil speciale statui circa ingressum impuberum, sed iuris antiqui dispositioni relinqui; quæ cum iure antiquo possint impuberes tam viri, quam feminae non contradicentibus parentibus, vel tutoribus religiosum habitum suscipere, ut colligitur ex cap. 2. de Regularibus. & ex c. 1. 2. & 3. causa 10. q. 2. Sic possunt non

Ferd. à Castro, Sum. Mor. Pars III.

obstante dispositione Tridentin. quia Tridentin. solum disposuit, ne puella maior duodecim annis habitum religiosum susciperet; quin Episcopus eius voluntatem examinaret. De minori autem nihil disposuit quoad habitum susceptionem, sed solum quoad professionem. Inquit enim Sancta Synodus. Si puella quæ habitum regularem suscipere voluerit, maior duodecim annis sit, non ante eum suscipiat nec postea ipsa, vel alia (id est quæ ante eam erat ingressa fuit) professionem emittat, quam explorauerit Episcopus Virginis voluntatem. Supponit ergo concilium minorem duodecim annis posse habitum regularem suscipere, cuius voluntas exploranda est ab Episcopo in sola professione; & ita late probat Michaël Mutina de sacrorum hominum continentia lib. 4. controuers. 9. to. c. 4. Sanch. lib. 4. summ. c. 18. n. 34. Suar. tom. 3. de Religione. lib. 5. c. 2. num. 9. Quod si roges, quare consilium statuit maiorem duodecim annis suscipientem habitum examinandum esse ab Episcopo non solum in professione, sed etiam in habitus susceptione, minorem verò non esse examinandum in susceptione habitus? Facile respondetur, quia impubes non propria, sed parentum voluntate regitur: cui voluntati præiudicare noluit consilium, sed potius fudit in bonum filij ordinandam esse. Specialiter autem statuit hoc examen pro feminis, & non pro viris. Quia regulariter feminae, & non viri ad religionem coguntur, minorique scientia, & discretionem. Pollent in status electione. Sed qualis culpa sit hoc examen non præmittere in habitus susceptione? Suar. d. lib. 5. c. 1. n. 9. sine, non declarat, sed solum dicit non careret culpa illa omisso; nam illa verba consilij statuit, & discernit vim præcepti sufficienter declarat. Crederem autem esse culpam grauem ex vi huius decreti; quia & materia grauis est; & in professione est res certissima, ut dicemus. Sed quia video consuetudine introductum esse, ne Episcopi suscipientem habitum regularem examinent, sed profiteri volentem; ea de causa nullum est peccatum in susceptione habitus hoc examen omitti. Et intra tradit Sanch. lib. 5. sum. cap. 4. n. 84. sine.

§. III.

Qualiter coniuges impediuntur à religionis ingredu.

S V M M A R I V M.

- 1 Ante matrimonij consummationem non impediuntur, secus illo consummato.
- 2 Valida est habitus susceptio à coniuge post matrimonium consummatum, & dependentem tamen à voluntate alterius.
- 3 Fit satis contrariis.

Ante matrimonij consummationem certum est non impediri: matrimonio autem consummato impediuntur, nisi causa adit perpetui diuortij, vnus alteri licentiam concedat, cap. quidam, cap. plater, cap. ex parte, cap. veniens, & alii de conuersione coniugum. Ex quibus textibus manifestè colligitur ita impeditum esse, ut professio facta nulla sit.

2. Hinc ergo oritur dubium, an receptio habitus, seu nouitiatus non consentiente coniuge nullus sit? Videtur esse nullum, & omnino iterandum; quia nouitiatus est ad professionem dispositio: Ergo dispositum in professione consentiendum est in nouitiatu dispositum esse. Item est contra iustitiam. Non ergo expedit, ut illam Ecclesiam tanquam validam acceptet. Ceterum verius existimo valere coniuge ante professionem consentiente. Quia nullibi inuenitur irritatus; solum enim ius irritauit professionem coniugis altero coniuge non consentiente. Sed ex hac irritatione non inferitur irritari receptionem: siquidem facta receptione, & nouitiatu continuato, potest conlux antea renuens consentire; quo consensu positio professio fieri potest; quia cessauit impedimentum, sub quo erat irritus. Ergo fieri potest absque noua inceptioe nouitiatus. Quia nouitiatus in se non fuit irritus, sed solum irritus esse poterat ex irritanda professione, qua cessante irritatione nouitiatus sui naturæ relinquitur; & effectum habere potest; sic expressè tradit Suar. tom. 3. de Relig. lib. 5. cap. 4. n. 10. Et faciunt quæ adducit Sanch. lib. 7. de matr. disp. 37. à n. 46.

3. Neque obstant contraria. Nam esto nouitiatus sit dispositio ad professionem; non inde fit irritari ex causis, quibus professio irritatur, sed solum non posse habere effectum, dum causa irritantes professionem persistant, ac illis sublatis, cum validus sit effectum sortiri potest. Secundum argumentum solum probat convenientiam, quod nouitiatus irritaretur, non tamen probat de facto irritatum esse. Adde neque hanc convenientiam probat; nam esto illicitus sit, & peccaminosus sufficiens est, ut nouitiatus religionis onera experiatur, & religio nouitiatus,

nouitium, & Consequenter vt legitimus sit, & ab Ecclesia vt talis acceptetur; aliâs si sola iniustitia, & turpido in his actibus reuera præstaret nullitatem, neque matrimonium, neque professio illicitè facta valida essent, quod est absurdum.

S. IV.

An obstricti debitis, & ratiociniis reddendis suscipere habitum religiosum possint?

S V M M A R I V M.

1. Si bona non habeas, neque speres habere, ex quibus satisfacias creditoribus, potes religionem ingredi.
2. Idem est si debita sint incerta.
3. Si breui tempore speras manens in sæculo satisfactorum, non potes religionem ingredi.
4. Si ultra biennium, vel triennium speras satisfactorum, & non antea absque graui difficultate. Aliqui negant te posse religionem ingredi.
5. Alij oppositum censent.
6. Approbatur hæc sententia in debitis prouidentibus ex liberali tua promissione.
7. Prima sententia approbatur in debitis ortis ex delicto, vel ex contractu oneroso.
8. Si hæc obligatio non obstant professione faceris, nec tenetur Prælatus concedere licentiam vt propriis manibus labores pro satisfactione exhibenda, neque data licentia, teneas illa vt.
9. Obligatus à ratiocinio impeditur à religionis ingressu, dum non satisfaci.
10. Quid de his dicendum sit spectata constitutione Sixti V. & Clement. VII.

Aliqua sunt in hac questione certa, alia sub opinione. Primo certum est te posse religionem ingredi, si neque habeas bona, vnde creditoribus satisfacias, neque speras probabiliter habere quia tunc censeri absolute impotens: Sic tradunt omnes Doctores in discursu referendi.

2. Secundo est certum, si debita sunt incerta, (hoc est si nulli determinato debita sunt, sed sunt pauperibus, vel pijs operibus restituenda) te posse religionem ingredi, tamen si breui tempore speres habitum bona, quibus integrè satisfacias. Nam cum hæc obligatio non tam iustitiam, quam pietatem spectet iure Ecclesiastico potius quam naturali exercendam, abundè videtur impleri, si te tuaque omnia religioni tradas. Quid enim magis pium excogitari potest? Sic Arag. 2. 2. q. 88. art. 12. circa solut. ad 1. Man. Rodrig. tom. 3. q. regul. q. 10. art. 9. notab. 1. Sanch. lib. 4. sum. cap. 19. n. 4. Suar. tom. 3. de Relig. l. 5. c. 7. n. 1. Limitat autem Sanch. hæc doctrinam, vt procedat in debitis nomine proprio; non in alieno. Si enim (inquit) acciperes à Petro quantitatem pecuniæ pauperibus, vel pijs operibus restituendam, illamque consumeres, non posses religionem ingredi, si breui tempore speras habitum, vnde satisfaceres. Quia illud debitum est debitum iustitiæ, & certæ personæ debitum nempe Petro, cuius voluntatem accipiendo pecuniam, tacite obligatus fuisti adimplere. At hæc limitatio mihi non probatur: si enim Petrus, qui nomine proprio incerta debet, non impeditur ob id debitum à religionis ingressu, neque tu impediendus es quippe qui eandem, quam Petrus habeat, suscepisti obligationem, ipse enim eam in te transfudit traditione pecuniæ.

3. Tertio certum esse debet (etsi ab aliquibus negetur) si breui tempore in sæculo detentus speras satisfactorum creditoribus, vel ex fructibus alicuius officij, vel beneficij vel ex acquisitis arte, & industria tuo statui accommodatis, te obligatum esse susceptionem habitus differre, si interim graue, & extraordinarium periculum committendi aliquod peccatum mortale tibi non imminet: Sic docent expressè Nauarr. comment. de Reg. n. 8. ratione 6. & solut. ad 4. Azor. 1. p. l. 12. in sit. mor. c. 1. q. 5. Petrus. Nauarr. l. 4. de restitut. c. 4. difficul. ult. n. 78. & 79. Sanch. l. 4. sum. c. 19. n. 8. Suar. tom. 3. de Relig. l. 5. c. 7. n. 2. Lessi. l. 2. c. 41. dub. 3. n. 32. Ratio est; quia absolute censeri potens ad satisfaciendum, cum absque graui difficultate, & breui tempore id facere possis. Neque æquitas iustitiæ patitur obsequenda consilia creditoribus grauius præiudicare, & præcepti naturalis restituendi, obligationem omittere. Quod si roges quod tempus breue reputandum sit, vt teneas religionem differre, si intra illud speras debitum, vel illius notabilem quantitatem soluere; Placet sententia Sanch. dicto. c. 19. n. 8. Biennium esse, vel ad summum triennium, vt placet Maiori, & Nauarr. ab eodem Sanch. allegatis.

4. Difficultas ergo est; an possis religionem ingredi si ultra biennium, vel triennium manens in sæculo, & non antea absque notabili difficultate speras debitum graue soluere? Negat Valent. 2. 2. disp. 5. quæst. 6. punct. 7. vcl. præter huc.

Ioan. Met. Coh. de restitut. q. 3. tota causa 8. Corbon. de restitut. q. 85. dub. 3. Suar. tom. 3. de Relig. lib. 5. c. 7. n. 12. Probari quia præceptorum omittenda non est ob opus consilij, & perfectionis quale est religionis ingressus. At dum ipse mortalem habes satisfaciendi etiam ad longum tempus extensam, obligatione præcepti naturalis astringeris. Ergo omittere illam non potes ob ingressum religionis qui est opus consilij. Quod si dicas te omittere illius obligationem non ob ingressum religionis vtcumque, sed quia longo tempore dilatus tibi grauius damnosus est, quippe priuat continuo virtutum exercitio, & animum exponit periculo lethaliter exercitio, & deestendi à bono proposito? Obstat; quia illud damnus non est in rebus acquisitis, sed acquirendis; sed damnus non est in acquirendis bonis spiritualibus supererogationis exculare non potest à præceptorum obseruatione. Alias posses exculari manens in sæculo à restitutione faciendâ vt velles Xenodochio inferre, & orationi, contemplationique vacare, quod nullatenus est admitrendum quia æquitas iustitiæ non permitit te bonis spiritualibus locupletari cum præiudicio tertij. Si autem dicas id esse speciale religionis priuilegium, debebas aliquo iure vel ratione firma fundare. Cum ergo id facere non possis, conuinceris obligatus esse in sæculo manere si sic manens speras etiam post longum tempus creditoribus satisfacere.

5. Alij grauiissimi Doctores sentiunt te posse cedeo bonis statim religionem ingredi: Sic expressè D. Thom. 2. 2. q. 185. art. 6. ad 9. esto alij in contrarium conuenit explicare Caietan. ibi Siluest. verbo religio quæst. 4. Arag. 2. 2. q. 62. ad 8. in casu 8. Eman. Sâ verb. religio n. 1. & alij plures relati à Sanch. l. 4. sum. c. 19. n. 7. Neque limitant ad longum tempus, sed absolute pronunciant te posse statim ingredi religionem, reliquendo bona, quæ habes, vt ex illis creditoribus quantum fieri possit, fiat satis: Et probabilè reputat Lessi. l. 2. c. 41. dub. 3. n. 32. n. 2. edit. Mouentur, quia debitis soluendis non attingitur pericula in te, sed in bonis. Ergo si bonis cedis, personam religioni tradere poteris. Deinde satisfactio, quæ non nisi cum magna difficultate, vel longo tempore expectato, & cum detrimento spiritualis salutis fieri potest, censenda est moraliter impossibilis, sed talis esse videtur quæ indiget longo tempore ingressum religionis differre. Ergo non obligat.

6. In hac re dicendum est, si debita orta sunt ex liberali tua promissione; eo quod Petro promiseris aliquam pecuniam quantitatem, vel aliquod obsequium, non es obligatus vllum tempus ad sui executionem expectare, sed statim potes ad religionem transire, eo omisso: quia omnes hæc liberales promissiones tacitam imbibunt conditionem: nisi ad meliorem vitæ frugem feceris transiitum: Si enim promissio matrimonij, quæ omnium, quæ in fauorem hominum fieri possunt, favorabilior est, hanc imbibit conditionem, à fortiiori eam imbibent reliquæ. Et ita docet Siluest. verbo relig. 2. q. 4. punct. 3. & q. 5. Azor. 1. p. l. 12. in sit. mor. c. 1. q. 4. Medina de rell. q. 3. can. 4. & ad 4. Sanch. plures referens l. 4. c. 19. n. 3. & 18. Suar. tom. 3. de Relig. lib. 5. cap. 7. num. 13.

7. Verum si debita ex delicto, vel ex contractu oneroso ortum habuerint, verius exitimo cum Doctibus primæ sententiæ impedite religionis ingressum quous ipse adei satisfactorum etiam post biennium. Mouet: cum rationibus ibidem adductis. Tum quia eximi ob ingressum religionis ab obligatione satisfaciendi creditoribus non potes, nisi vel te priuilegio religionis concessio, vel quæ repta, & notabiliter loquendo censeri impotens. Sed nullum est priuilegium concessum religioni excusati à debitorum solutione ob illius ingressum, vt docent expressè Petr. Nauarr. l. 4. de rest. c. 4. in sit. cult. ult. n. 79. Sanch. d. c. 19. n. 8. post medium. Neque etiam est moralis impotentia. Hæc enim censenda non est ex eo solum, quod quadriennio, vel quinquentio differat solutio aliâs probata statim hæc necessaria dilatio excusatus esse à debitorum solutione; tamen si religionem non ingredieris, quod nullus concedit. Neque item censenda est ex detrimeto, quod pateris omittendo, religionis fructus, quos illo tempore consequi posses religionem intrando; quia hoc est detrimentum in bonis non necessariis, sed liberis, non de præcepto sed de consilio, non acquisitis, sed acquirendis. Si enim detrimentum in his bonis mortalem impotentiam ipso iure constitueret, dilatio vnus anni religionis illam constitueret, cum eo tempore non modici fructus spirituales obtineri possent. Item non sola religionis dilatio, sed dilatio vitæ Eremiticæ, vel continui in Xenodochio obsequij hæc mortalem impotentiam constitueret, quod credo nullus audebit concedere. Igitur ex nullo capite excusari potes, Deinde implet Sanch. dicto. c. 18. n. 8. Fatetur & bene si intra biennium potes notabilem quantitatem debiti soluere, te non posse religionem ingredi. Ponamus ergo intra sequens biennium aliam notabilem quantitatem te soluere posse, & tertio biennio integrè debito satisfacere. Nescio quia ratione in huiusmodi casu posses religionem ingredi. Nam qua parte obligatus fuisti illo primo biennio expectare ob soluendam illam notabilem quantitatem, videtur obligandus secundo, & tertio biennio. Ergo debitum quod

quod intra quinquennium, vel sexennium solui potest, non praestat facultatem religionem ingrediendi. Quocirca vel dicendum est, nullam esse obligationem spectandi, neque vno mense, sed dimissis bonis te posse statim religionem ingredi, vel esse obligationem expectandi quadriennio, & sexennio, si intra illud tempus debito fieri potest satis. Et hoc mihi magis probatur.

8. Quod si contempta hac obligatione religionem professus esses, aliqui Doctores existimant, te obligatum esse manibus laborare, vel alia via decenti bona acquirere, quibus posses creditoribus satisfacere, ipsi tunc religionem Praelatum obligatum esse licentiam concedere, tamen non ad delendum habitum neque, ad videndum extra claustra Suar. tom. 3. de Relig. lib. 6. cap. 10. n. 7. Sed verius existimo neque Praelatum obligatum esse hanc licentiam concedere, neque te illa uti. Quia non creditorum, sed religionis es, & professione facta cum cessatione bonorum debita extinxisti: Sic Syluest. religio 2. q. 4. Sanch. pluribus relatis l. 4. sum. c. 19. n. 14. Lessius lib. 2. c. 41. dub. 3. n. 31. Censet nullatenus monasterium obligari nisi quatenus dicitur factum est.

P. Denique obligatus ad ratiocinia publica seu Reipublicae spectato iure antiquo impeditus erat religionis ingressu, quovisq; rationem redderet; secus obligatus ad priuorum ratiocinia: Habetur, cap. unico de obligatis ad ratiocinia, & e. legem 55. dist. 1. & leg. officialis, c. de Episc. & Cleric. Et tradit Syluest. verbo relig. 2. q. 6. Sanch. lib. 4. cap. 19. n. 19. At credo vitium impeditum esse à religionis ingressu. Quia extra religionem facile satisfieri potest, intra difficile, cum frequenter ex his ratiociniis lites, & turbationes oriuntur: Sic Lessius lib. 2. c. 41. dub. 3. n. 33.

10. Hucusque egimus quid ex natura rei, seu spectato iure antiquo fieri oporteat, videamus quid spectatis constitutionibus Sixti V. & Clem. VIII. Nam Sixtus V. in sua constitutione edita 1587. inhabiles non solum ad professionem, sed etiam ad habitus susceptionem constituit illegitimos, criminosos, & ingenti aere alieno grauatos, & ratiociniis reddendis obstructos; quae constitutio quoad inhabilitatem, seu nullitatem habitus, & professionis Clement. VIII. reuocauit. Quoad poenas autem tam ingredientibus, quam recipientibus ibidem positas, & quoad ingressum in sua vi, & firmitate reliquit. Gregor. verò XIV. prorsus sustulit quod de illegitimis Sixtus disposuerat, & ad ius commune reduxit. Solum ibi cauet, ne illegitimus in religionem recipiatur, in qua pater eius superstes sit. Excluit igitur Sixtus V. à religione criminosos non quoscuq; sed qui furta, latrocinia, rapinas, homicidia, aliaue facinora patrarunt, timenteque ob ea puniendos esse, & ut punitionem effugiant, ad religionem confugiant. Debent ergo delicta esse publica, non occulta. Nam ob occulta delicta punitio non timetur, & non vitiumque publica debent esse, sed de quibus specialis inquisitio facta est, neque reus absolutus est, vel punitus: nam stante absolute delictum manet occultum, stante punitione sui constitutionis est satisfactum, & consequenter potest religionem ingredi Suar. tom. 3. de Relig. lib. 5. c. 7. n. 15. Deinde exclusi à religione ingenti aere alieno grauatos, qui culpa sua in impotentiam satisfaciendi deueniunt, si tamen spem habent aliquando satisfaciendi, constat ex illis verbis. Multi Doctores post dilapidatam rem familiarem. Quare si absque sua culpa supra vires debitis grauati sunt, esto breui tempore expectato satisfacere possint, non comprehenduntur in hac constitutione; tamen iure naturae à religione impediuntur; ut dictum est. Tandem exclusi obnoxios ratiociniis reddendis, siue publicis, siue priuatis: illos tamen quibus ex huiusmodi causa, vel molestia eis iam illata est, vel timendum sit, ne inferatur. Nam si absque lite, illiue grauiamne aut districtione creditur rationes reddi posse, optime possunt religionem ingredi. Sed haec non debent facile praesumi.

§. V.

Qualiter filius ob parentum, vel fratrum necessitatem, vel è contra parentes ob filij necessitatem à religione impediatur.

S V M M A R I V M.

1. Triplex necessitas distinguatur.
2. Si necessitas sit extrema, & in saeculo manens potest subuenire, è contra in religione, nequit ingredi filius.
3. An haec obligatio extendatur ad nepotum comparatione aui, & ad fratres inter se? Negat Suar.
4. Contrarium etiam comparatione cuiuslibet proximi à communi sententia defenditur.
5. Necessitas grauis obligat filium religionis ingressum differre.
6. Procedit, tamen si filius religionis votum emisisset. Ferd. à Castro Sum. Mor. Pars III.

7. Apponitur limitatio, nisi filius spiritu saluti periculum habeat, qualiterque hoc est intelligendum.

8. Quid si parens filium ad peccatum induceret?

9. Quid si vterque grauem necessitatem pateretur, & solus vnus ad malum prouocaret.

10. Qua dicta sunt, procedunt, tamen si filius voto religionis suscipienda legatus esset.

11. Qua dicuntur de filio comparatione parentis dicenda sunt de parente comparatione filij.

12. Ob necessitatem fratrum, aliorumque consanguineorum non teneris religionem differre.

13. Si voto religionis obstructus sis pro determinato tempore, non potes differre ob hanc fratrum necessitatem propria auctoritate, bene auctoritate Praelati.

14. Necessitas communis non praestat filio comparatione parentis impedimentum religionis ingressui.

1. Triplex necessitas distinguenda est (vt diximus tract. 6. de charit. disp. 2. de elemos. punct. 2.) alia extrema, alia grauis, alia communis. Extrema est, in qua si non succurras, vita proximi periclitatur. Grauis quando absque graui difficultate, & labore sustentari non potest, ad quod reducitur, si cadens à suo statu cogatur mendicari, vel famulari, vel officium aliquod indecorum exercere. Communis est, quando non alias necessitates, quam communes, & frequentes patitur.

2. Si necessitas extrema parentis adstet, & filius in saeculo manens subuenire potest, non autem religionem ingrediens obligatus est religionis ingressum omittere. Et idem est à fortiori de parente comparatione filij. Secus verò si in saeculo manens subuenire non possit, vel possit religionem ingrediens. Est omnium sententia: Quia praecipuum charitatis, & pietatis in nullo alio casu strictius obligare potest, & in hoc sensu dixit Christus. Matth. 9. misericordiam volo, & non sacrificium. Dixi si in saeculo manens subuenire potest, non autem religionem ingrediens. Nam si manens in saeculo subuenire non potest, frustra ibi manet. Si verò religionem ingrediens subuenire potest, tum cessante bonotum, tum amicum auxilio, & donatione, tum alia via nequaquam obligatur à religione abstinere; quia iam religio non est impedimentum satisfaciendi supradictae naturali obligationi.

3. Difficultas est, an haec obligatio extendatur ad nepotum comparatione aui, & ad fratres inter se quatenus tales sunt? Negat Suar. tom. 3. de Relig. lib. 5. c. 5. n. 8. Neque in fauorem sui auctorem adducit. Mouetur quia Doctores singulariter de parente comparatione filij, & de filio comparatione parentis loquuntur, quippe qui obligantur suas actiones; cum necessitas vrget in sui adiutorium expendere. At non videtur obligati comparatione aliorum consanguineorum. Deinde quia iuris probabile est ob subueniendum proximi etiam consanguinei extremae necessitati; neminem obligari bonam quere, procurare, praecipue si studio & diligentia non mediocri quaerenda sunt, vt latius illa disp. 2. de elemosyna, punct. 2. dixi. Ergo neque obligandus est illa quere, procurare cum detrimento suae spiritualis salutis, quale in omittenda religione per longum tempus reperitur. Limitat autem & bene Suarez suam sententiam, vt non procedat quando breui spatio & per breuem, & facilem actionem, & occupationem subueniri proximo extreme indigenti potest. Quia eo casu charitas vrget non solum consanguineo, sed etiam cui libet extraneo auxilium praebere.

4. Ceterum video Doctores generaliter asserere ob necessitatem extremam cuiuslibet proximi religionis ingressum differendum esse, & post ingressum egrediendum, vt videre est apud Sanch. lib. 4. c. 20. n. 14. & 28. Lessius lib. 2. c. 41. dub. 3. n. 34. in fine. Layman. lib. 4. Theolog. moral. tract. 5. cap. 6. num. 12. Valent. 2. 2. disp. 7. q. 1. punct. 2. vers. 2. certum D. Thom. 9. 101. art. 4. & ibi Cajet. & alios praecipue à Sanch. relatos. Ratio est, quia necessitatem extremam diuturno tempore durare impossibile apparet: alias proximus non esset in extremis seu in proximo vitae periculo. Ergo non indiget ad sui remedium longa religionis dilatione. Breuem autem omnes Doctores admittunt, & ipse Suar. Ergo stante necessitate extrema cuiuslibet proximi, cui dilatione religionis subueniri potest, ingressus differendus est. Praeterea lege charitatis, & misericordiae teneris cuiuslibet proximo in extremis constituto succurrere, si absque graui iactura rei familiaris tibi necessaria, vel absque graui alia, & notabili difficultate id praestare potes; sed quoties dilatione religionis tantum necessitati extremae subuenitur, praestas absque tua graui iactura, & detrimento. Nam esto omittas eo tempore religionis statum, illius fructus compensas necessitatem extremam successu tantae charitatis exercitio. Ergo necessario ingressus religionis differendus est. Fateor tamen, si ad succurrendum proximi necessitati extremae, opus tibi esset non solum religionis ingressum differre, sed mendicare, vel officium aliquod exercere, quo à tuo statu caderes, non obligari, in quo Suar. assentior.

At hoc (vt dixi) nunquam est necessarium, quia necessitas extrema cito tranfit, & breui aliquo succursu finitur, qui esto fiat media actione humili, & abiecta non humiliat operantem, sed potius eum extollit, vt pote ob finem ita pium, & Christianum assumpta.

5. Si verò de necessitate graui parentis loquamur communis licentia defendit obligatum esse filium religionis ingressum differre ob illius remedium, quando aliter adhibere illud non potest: Sic expressè D. Thom. 2. 2. q. 189. art. 6. in corp. & q. 101. art. 4. ad 4. & ibi Caiet. ad finem. Syluest. verbo religio 2. q. 7. Nauarrus summ. c. 14. n. 14. Tolet. lib. 5. sum. c. 1. n. 5. Emanuel. Sà verbo religio, n. 2. Azor. 1. p. lib. 12. cap. 1. q. 8. Sanch. lib. 4. summ. c. 20. n. 3. Suar. tom. 3. de Relig. lib. 5. c. 5. n. 11. Lessius lib. 2. c. 41. dub. 3. n. 34. Layman lib. 4. tract. 5. c. 6. n. 2. & alij. Faciuntque Textus in cap. si qui filij 30. distincti. Quod est concilium. Grangen. Ratio est quia stante graui necessitate, in parente obligatur filius ob honorem illi debitum subuenire, tum se familiari, tum labore manuum suarum, & industria: Sed hæc obligatio cessare non potest ob exercenda opera consilij, & perfectionis. Nam eo ipso quod hæc impediunt naturalis obligationis executionem, non consilium, sed peccatum erant. Ergo stante necessitate graui non potest filius ingredi religionem. Dices verum esse, non cessare præceptum ob exercenda opera consilij, hæc cessare posse ob damnum quod patris in illius exercitij priuatione. Sed contra; quia cito priueris exercitio virtutum in religio statu; absolute tamen illo non priueris, cum extra religionem succurrendo parentibus posses perfectionem esse difficultis obtinere. Adde non esse inconueniens executionem alicuius præcepti, exercitium aliarum virtutum impedire; quia aliarum virtutum exercitio, & ipsius præcepti executione detrimentum illud compensari poterit. Non igitur ob priuationem status religiosi cessare potest obligatio succurrendi parentibus in graui necessitate constitutis.

6. Quod procedit, tamen si filius votum religionis emisisset sine ante insutam necessitate, sine illa durare. Quia votum naturali præcepto contrarium esse non potest. Ne quis enim te obligare ad suscipiendum religionem eo tempore, quo ex præcepto naturali omittenda est, quia esset obligatio ad rem illicitam, & inquam; Sic plures relatis signat Sanch. lib. 4. sum. cap. 20. n. 2. Suar. tom. 3. de Reli. l. 5. c. 5. n. 16. & seqq. Quod si dubium habeas, an necessitas parentis tanta sit, vt ex præcepto ad illam subleuandam obligeris, non poteris propria autoritate voti executionem omittere. Quia obligatio voti est certa, executio necessitatis dubia, est autem sufficiens causa, vt ex dispensatione voti executio differatur. Suar. & Sanch. supra.

7. Duplex superiori doctrinæ limitatio apponitur. Prima, ne procedat casu quo filius periculum spiritualis salutis, hoc est committendi aliquid peccatum mortale extra religionem haberet: Sic D. Thom. quod l. 10. art. 9. Syluest. verbo religio 2. q. 7. Lessius l. 2. c. 41. dub. 3. n. 34. Tolet. lib. 5. sum. c. 1. n. 6. Sed non de quocunque periculo hoc intelligendum est; aliàs vix vllus esset, qui omnia parentum necessitate non posset religionem petere, cum rarus est, qui manens in sæculo non aliquo, & pluribus peccatis mortalibus maculetur, à quibus liber existeret religionem ingrediens. Sed intelligi debet de periculo proximo vt dixit Cordub. in regul. Diui Francisci, c. 2. q. 6. art. 1. post principium Sanch. lib. 4. sum. c. 20. n. 11. Imò non de quocunque periculo proximo, quod succurrendo parentibus vitare non potes aliter quam ingrediendo religionem. Nam si aliter vitare potes, quæ causa est, vt te ingressu religionis impotentem reddas obligationi naturali satisfaciendi? Unde debet esse periculum, quod sub reatu mortali obligatus sis vitare medio religionis ingressu, aliàs aduersus naturale præceptum succurrendi parentibus non præualebit. Quod vt bene dicit Suar. d. lib. 5. c. 5. n. 32. Vix est moraliter possibile.

8. Secunda limitatio est, ne procedat casu, quo parens filium ad peccatum induceret. Nam stante hac inductione ad est regulariter filio periculum consensus, ob quod vitandum, & se incolumem reddendum fugere patrem potest, imò tenetur: Sic expressè D. Thom. 2. 2. q. 101. art. 4. ad 1. iuncta solut. ad 3. ibi Caietan. Sanch. lib. 7. c. 20. n. 12. Suar. tom. 3. de Relig. lib. 5. c. 5. n. 20. & sequent. Sed non inde inferitur posse filium ad religionem tranfit. Nam si manes in sæculo, à patre tamen separatus, periculum euitas, & parenti subuenis, quod ingressus in religionem præstare non potes, iniquè tamen ingrederis deserendo parentem, cum religionis ingressus non sit medium necessarium ad se securum à peccato seruandum. Suar. d. c. 6. n. 22. Quapropter, vt deserto parente possit filius religionem ingredi, necessariò requiritur, quod filius aliter prouocationem vitare non possit, quam religionis ingressu; quod rarè contingit. Neque ad hanc potestatem opus est, vt inductio talis sit, cui filius consentiat, vel periculum morale consentiendi habeat; sufficit enim esse obligatum continuo præuæ patris voluntati resistere. Quia eam pugnam sustinere graue onus reputandum est. Non tamen tenebitur fugere deserto parente, si expertus sit periculum morale consensus

abesse: Sic Suar. dicto tom. 3. de Relig. lib. 5. cap. 5. à n. 22. & seqq.

9. Sed quid si vtique parens graui necessitate prematur, & solus vnus sit absque morali periculo peccandi innocenti fauere non potes, vtique defendendus est; quia non teneris cum graui periculo salutis parenti est innocenti fauere. At si absque hoc periculo posses innocenti fauere credo te esse obligatum. Nam esto inductio præstet sufficientem occasionem deserendi parentem inductorem animæ hostem, & inimicum, graue onus est, & speciali Dei auxilio indiget, quod comparatione innocents non procedit Sanch. dicto cap. 20. numer. 12.

10. Verum si filius votum religionis suscipiendæ haberet, non obinde auxiliij patri debitum omittit, nisi eo casu se cluso voto posset religionem ingredi. Quia votum non præstat facultatem deserendi parentem, & in religionem ingrediendi, sed aliunde facultate, & habilitate supposita vocantem adstringit ad illius executionem. Suar. num. 27. Sanch. lib. 4. cap. 20. n. 13.

11. Quæ dicta sunt de obligatione filij comparatione parentis, dicenda sunt efficacius de parente comparatione filij in graui necessitate existentis. Quia parens iure naturali debet filium alere, & sustentare: Sic Doctores omnes relati numer. 5. Imò non solum tempore necessitatis, sed ante ipsam prouidere debet, ne filio necessaria in educatione deficiat.

12. Restat dicendum de obligatione filij comparatione fratrum, & aliorum consanguineorum in hac graui necessitate existentium. Et quidem si fratres sub parentis cura existunt, & ob inopiam parentis grauem necessitatem patiuntur, tenetur filius ea obligatione, qua parenti debet succurrere, his fratribus prouidere: quia tunc non tam fratribus, quam parenti prouidit; obligatio enim his succurrendi non prouenit ex iure debito fratribus, sed ex iure debito parenti: qui prouidit grauem necessitatem filij subuenire debet. Consequenter autem illam patri, quoties non potest absque graui difficultate se, subique liberos sustentare. Suar. tom. 3. de Relig. lib. 5. c. 6. n. 3. Si autem fratres sui inris existant, communis sententia defendit nullam esse obligationem longo tempore differendi statum religiosum. Quia obligatio subueniendi fratribus, & sororibus solum videtur ex charitate quo proximam diligere tenemur, prouenire, & eiusdem generis esse cum obligatione subueniendi extraneis, tamen in illo genere strictius obligat ad consanguinitatem, & coniunctionem naturalem ad idem principium. Sed ob extraneorum necessitatem nullus tenetur se longo tempore religioso statu priuare. Ergo neque ob fratrum necessitatem tenetur: Sic docet Suar. d. lib. 5. cap. 6. n. 4. Sanch. lib. 4. sum. cap. 20. n. 19. Quod procedit tamen si sorores patiuntur periculum incontinentiæ, nisi manens in sæculo illis prouideas. Quia tunc curæ commissæ non sunt, non enim sunt tibi subiectæ. Sanch. d. c. 20. n. 30. Verum est ad differendum religionis ingressum obligatus non suscipi, tamen non potest laudabile esse ob huiusmodi finem religionis ingressum alio tempore differre: Sic Azor. 1. p. infir. moral. lib. 12. cap. 1. q. 8.

13. Difficultas autem est, an habeat occasionem possit religionis ingressum differre, si voto religionis obstitit sit. Distinguit Sanch. l. 4. cap. 10. n. 31. & 32. Inter votum religionis factum pro determinato tempore, vel absque illa temporis determinatione, & affirmat votum absque illa temporis determinatione emissum differri posse; quia illud non est censendum obligare, nisi pro eo tempore quo commodè impleri potest. At si pro determinato tempore factum sit, dicit differri non posse ob fratrum necessitatem, bene tamen ob necessitatem sororum in periculo impudicitie existentium. Quia prouidere tali necessitati opus est tantæ charitatis, vt præsentis arbitrio videatur maioris obsequij diuini, quam præsentis neus religionis ingressus. Suar. verò tom. 3. de Relig. lib. 5. c. 6. numer. 5. Absque illa distinctione negat propria autoritate voti executionem differri posse. Quia differri non potest, nisi quia votum non obligat, vel ob incapacitatem materie commissa, vel ob nouam mutationem illi superuenientem. Ceterum veritas infirmo ob nullam fratrum, vel sororum grauem necessitatem differri posse propria autoritate votum pro determinato tempore factum, in hoc cum Suar. contentio. Nam stante illa necessitate licitus est religionis ingressus (vt ipsemet Sanch. concedit) & capax voti obligationis. Ergo ex hac parte non est obligatio voti suspensa, neque etiam est suspensa ob nouam difficultatem, quæ adest in exequendo illo ingressu; quia difficultas ex necessitate fratrum, vel sororum proueniens est nimis ei extrinseca. Non igitur suspendit obligationem voti potest. Adde difficultatem superuenientem excusantem ab obligatione voti debere esse ita grauem, vt præsentis arbitrio censetur nouam rem promissam constituit: quod in presentem non videtur esse: sæpe enim uolenti difficultas erit fratres, imò amicos egenos deservet, quam

quam fororis periculo impudicitiae expositas, quibus subueniendis affectus non est. Neque placet quod dicit Sanchez exenari ab obligatione voti, in casu fororum ob praestantius obsequium diuini, quod videtur esse in subueniendis fororibus, & ab eis periculum impudicitiae praecauendo, quam in religionis ingressu. Nam si id verum esset, licet religionis votum in tale subsidium commutari propria auctoritate possit, quod non est dicendum. Si autem votum abque vlla temporis determinatione emissum est, cum tunc obligatio eius latitudinem habeat, ex circumstantiis extrinsecis, restringi, vel amplari tempus executionis potest, vt *superiori tract.* diximus: ac proinde ex necessitate fratrum, & a fortiori fororum extendi tempus obligationis potest pro prudentis arbitrio. Vnum tamen est omnino certum supradictam fratrum necessitatem praestare sufficientem causam dispensationis concedendae Suar. *d. lib. 5. c. 6. n. 4.* Sanch. *lib. 4. sum. cap. 20. num. 33.*

14. Denique si de necessitate communi parentis loquamur, dicendum est nullum praestare impedimentum, quominus filius ea omnia religionem ingrediatur. Et idem est de parente ob communem necessitatem filij. Quia haec leuis consideratio est, vt propter illam priuandus filius sit tanto fructu, qui religionis ingressu obtineri potest: Sic D. Thom. communiter receptus *2. 2. q. 101. art. 4. ad 4. q. 189. art. 6. q. quod libito 10. art. 1. & tradit Suarez tom. 3. de Religio. lib. 5. cap. 5. num. 5.*

§. VI.

An ob paupertatem monasterij excludantur aliqui a religionis ingressu.

S V M M A R I V M.

1. Deciditur à Bonifacio VIII.
2. Quid ex eius decisione inferatur.
3. Tridentin. extensis decisione Bonifac. ad omnia monasteria virorum, & mulierum, ne possint recipi plures quam sustentari possunt.
4. Monialia, quae sufficientem dotem monasteria praebet, quae commode sustentari possit per totam vitam recipi possit vltra numerum designatum.
5. Ex vi Concilij non est receptio irrita, esto sit vltra numerum.

Hic quaestioni respondet Bonifac. VIII. in *c. periculoso*, §. *lano de Statu Regular.* in 6. his verbis. Sanc vt hoc latere statum commodius valeat obseruari, districtius inhibemus ne in monasterij ordinem non mendicantium aliquae recipiantur de carere in forores, nisi quod poterunt de ipsorum monasteriorum bonis, sine proventibus abque penuria sustentari. Si secus actum fuerit, irritum decernentes.

2. Ex qua decisione inferitur graue peccatum committi, si aliqui in fororem recipiantur in monasterij ordinem non mendicantium vltra numerum earum, quae de monasteriorum bonis, sine proventibus abque penuria possint sustentari. Quod satis indicat illa verba praecipua, *districtius inhibemus*. Item irritatio professionis sic attentata, nomine cuius receptionis professionem Pontifex intellexit.

3. At hoc decretum limitatum erat, & solum moniales ordinum non mendicantium comprehendebat; latius tamen erat decretum concilij Arelaten. relatum in *c. 1. de institutionibus*, comprehendens omnia monasteria virorum, & mulierum ibi. Non amplius suscipiantur in monasterio monachorum, aut clericorum, seu etiam puellarum, quam quot se regere de bonis Ecclesiae abque penuria possunt: clarius id expressit Trident. *sess. 25. c. 1. de Regularibus*. Ibi in praedictis autem monasteriis, & domibus tam virorum, quam mulierum bona immobilia possidentibus, vel non possidentibus is tantum numerus constituitur, ac in posterum conseruetur, qui vel ex redditibus propriis monasteriorum, vel ex conuictis eleemosynis commode possit sustentari: cononat huic decreta constitutio Pij V. edita anno 1566. incipiens circa pastoralis officij.

Hinc constat in quolibet monasterio, & conuictu obligatum esse Praelatum illius sub graui culpa numerum religioniorum constituit, & constitutum conseruare, qui ex redditibus propriis monasterij, vel ex conuictis eleemosynis commode possint sustentari. At video Bonifac. VIII. & Leonem III. in consilio Arelaten. dixisse eum numerum religioniorum esse constituum, qui abque penuria sustentari possit ex redditibus monasterij, &c. At Trident. & Pius V. expressit qui commode sustentari possit, in quibus verbis Tho. Sanch. lib. 7. sum. c. 21. n. 2. Latum discrimen agnoscit. Nam abque penuria (inquit) non potest sustentari, qui cogitur ad vitam sustentationem mendicari; commode vero, quando attentata religionis

Ferd. à Castro, Sum. Mor. pars I. II.

consuetudine, & personarum qualitate, monasterijque oneribus, & obligationibus sustentari nequeunt. Sed credo vtrumque idem esse: si enim attenta personarum qualitate, religionis consuetudine, & monasterij obligationibus nequeunt sustentari, penuriam patientur, coactae ergo erunt mendicare ad illam penuriam vincendam, Verumque erit non posse abque penuria attenta religionis consuetudine, &c. sustentari. Hunc numerum religioniorum in monasteriis monialium etiam exemptis Episcopus potest cum suo Praelato designare, iuxta constitutionem Gregor. XIII. incipientem *Deo sacris edit.* anno 1573: cuius verba refert prauis noua Episc. 2. p. c. 5. n. 55. in fine & Aug. Barbola 3. p. de potestat. Episcop. allegat. 98. n. 5. Ex quibus Nauarr. *comment. 4. ad Regular. n. 57. vers. nota.* & Barbola loco citato. inferunt sub graui culpa Episcopum obligatum esse hunc numerum designare. Inquit enim constitutio: super quo ordinariorum conscientiam oneramus. Quae verba obligationem grauem indicant.

4. Aduerto tamen, si monialis sufficientem pecuniam monasterio donet, qua commode tota vita sustentari possit, poterit vltra numerum designatum recipi: quia eius receptio non grauat monasterium, nec pauperius reddit, sed potius subleuat, & ita est consuetudine receptum. Quare Trident. decretum sic explicandum est, vt non possint vltra numerum constitutum moniales recipi indotatae inquam, & alendae redditibus monasterij; secus si dotatae recipiantur, & sua dote alendae: sic sustinent expressè Nauarr. tit. de redditibus Ecclesiast. q. 1. monito 62. n. 2. alias n. 100. Gutier. lib. 1. canon. q. cap. 32. n. 63. Suar. tom. 1. de Relig. tit. 3. lib. 3. c. 23. num. 19. Barbola in remission. concil. sess. 25. c. 3. de Regular. Lessius lib. 2. c. 41. dub. 3. in fine n. 36. Sanch. lib. 7. sum. c. 21. n. 5. Quod verum est, tamen si dos consumatur soluendo debita conuentus: semper enim illa ratio firma perseuerat ex huius monialis dotatae ingressu conuentum non grauari, sed potius subleuari, vel conseruari, quod sublatum hoc praesentaneo subsidio forte periret: Sanch. *d. c. 25. n. 5.*

5. Deinde aduerte concilium non irritasse professionem monialis indotatae receptae vltra numerum designatum. Quare sola receptio monialium non mendicantium vltra praedictum numerum irrita censeri debet ex Textu in *cap. unico de statu Regular.* in 6. & notauit Lessius lib. 2. de iustit. c. 41. dub. 3. in fine; imo neque hanc receptionem censet. Thom. Sanch. *dit. c. 23. n. 4.* esse nullam, sed in hac parte decretum Bonifacij consuetudine abrogatum esse, cum compertum sit (inquit) plures saepe admitti indotatas vltra numerum, neque obinde earum professio irrita declaratur. Mihi tamen de hac consuetudine non constat.

Illud verò approbo, quod dicit Sanch. *d. c. 23. in fine* nempe in monasteriis virorum hoc consilij decretum temperatum esse consuetudine; siquidem plures passim recipiuntur, quam ex redditibus conuentus, conuictisque eleemosynis de praesenti sustentari possunt, ob cuius causam debitis ingentibus fere omnes conuentus sunt grauari. At horum receptio honestatur ex eo quod communiter adest periculum, & timor ne monasterij opinio minuatur, neue ministeria fieri solita cessent, si iuuenes non recipiantur qui senium, & infirmorum defectum suppleant, & ob moraliter certam breui tempore debitis alienis satisfaciendum esse.

PUNCTUM VIII.

Qui specialiter à Religione Societatis Iesu excludantur.

Duplicia sunt impedimenta Societatis Iesu ingressoria impedientia; alia primaria, seu substantialia; alia secundaria, seu accidentaria.

§. VI.

Expenduntur primaria, seu substantialia impedimenta.

S V M M A R I V M.

1. Enumerantur haec impedimenta.
2. Vocantur substantialia, quia annullant ingressum.
3. Possit religionem hac impedimenta constituere, praecipue auctoritate Pontificis interueniente.
4. Primum impedimentum quatuor partes continet, & quae haec sunt.
5. An haec partes legitime enumerentur disputat.
6. Abnegatio fidei debet esse perfecta, vt sit impedimentum.
7. Debet esse probabilis.
8. Si vt suspectus haeresis declaratus fueris, cum tamen in errorem non inciideris, non videtur impedire.